

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Tollichtingen bij

5.1.2e

Datum

31 december 2022

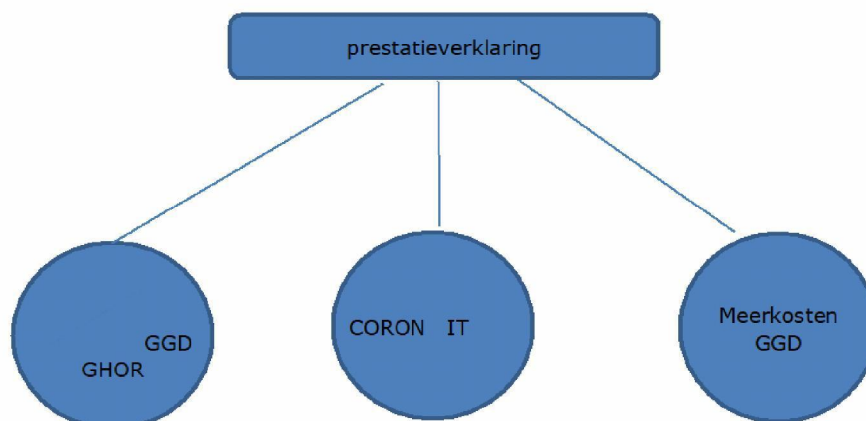
5.1.2e

Aan:
MT FEZ/ DGRB/ ADR VT

Naar een genuanceerd oordeel over prestatieverklaringen

De afgelopen jaren heeft de ADR delen van de COVID-uitgaven van VWS als onrechtmatig bestempeld (geen getrouw beeld). Ook dit jaar dreigt er op onderdelen van de COVID-uitgaven een negatief oordeel. De ADR hanteert daarbij een volledig zwart-wit beeld: *alle* uitgaven (aan vaccinaties, callcenters, laboratorium kosten) worden voor 100% (!) als onzeker bestempeld omdat de prestatieverklaring niet afdoende zou zijn. Alsof er dus de afgelopen 2 jaar in Nederland *nul* COVID vaccinaties, *nul* belafspraken, *nul* laboratorium onderzoeken etc. hebben plaatsgevonden.

FEZ stelt vast dat dit geen enkel recht doet aan de werkelijke situatie zoals die aan prestatieverklaring mag worden gesteld. In deze nota dragen we hier drie casussen voor aan (totaal Y mld euro).

Voor iedere afzonderlijke casus gelden de volgende redenen zijn waarom hier een genuanceerd oordeel van toepassing is:

1. De criteria uit de accountants standaarden (COS 200 e.v.) volgens de COS dient een schatting gemaakt te worden van de onzekerheid. Als er redelijkerwijs geen puntschatting mogelijk is, kan er wel een *minimum* positie worden bepaald o.b.v. aanwezige informatiebronnen en controle informatie. VWS heeft deze bronnen en controle informatie het afgelopen jaar in ruime mate verzameld (zie bijlagen hierna). Op basis van deze informatie kan een *restrisico* worden bepaald.
- 2.
3. De relatie van opdrachtnemer en opdrachtgever: de ADR baseert haar oordeel op de (tekortschietende) prestatieverklaring van *de leveranciers van de opdrachtnemer* - de accountant van de opdrachtnemer kan de juistheid van deze prestaties niet vaststellen. VWS (de opdrachtgever) heeft echter vastgesteld dat zij de *door de opdrachtnemer geleverde prestaties* als afdoende beoordeelt. Hier heeft VWS een uitgebreid dossier voor vastgelegd. Het zou deze prestatie moeten zijn die gemeten wordt, niet de prestaties van leveranciers, waar VWS geen enkele zeggenschap over heeft en dat VWS ook geen handelingsperspectief biedt.
- 4.
5. De aard van de (crisis)maatregelen : last but not least is de aard van de crisis geleid tot maatregelen waarbij de rijksoverheid in combinatie met organisaties in het veld snel moest handelen en samen moest optrekken om de pandemie te bestrijden. Op deze manier is ook de relatie tussen VWS en haar opdrachtnemers als GGD en GGDGHOR ontstaan. Deze opdrachtnemers hebben unieke expertise, VWS is min of meer tot hen veroordeeld. Van een zuiver commerciële relatie met dito mogelijkheden is geen sprake en dat beperkt de governance/sturingsrelatie voor VWS als opdrachtgever.
- 6.

Let op: ieder van deze redenen *op zichzelf* zou al voldoende moeten zijn om een zwart-wit beeld af te wijzen, maar deze spelen hier gelijktijdig!

Ons verzoek is daarom het huidige (zwart-wit) oordeel te herzien en te komen tot een aangepast oordeel o.b.v. hier aangedragen argumenten. De lijn van 100% onrechtmatigheid geeft een vertekend beeld van het gevoerde financieel beheer en levert geen enkel handelingsperspectief voor het departement.

De notitie gaat in op 3 casussen die zich bij VWS voordoen. Deze zijn in de bijlage uitvoerig toegelicht. Het gaat daarbij om de volgende casussen:

1. *Prestatieverklaringen bij callcenters (opdrachtnemer: GGD GHOR).*
2. In deze casus staan de prestaties centraal die callcenters hebben geleverd voor de telefonische ondersteuning bij het maken van test- en vaccinatie afspraken en de bron-en contact onderzoeken. Over 2021 betreft dit een financiële omvang van 1,2 miljard euro.
- 3.
4. *Prestatieverklaringen bij laboratorium onderzoeken (opdrachtnemer: Laboratoria).*

5. In deze casus draait het om de door de Laboratoria in rekening gebrachte kosten voor het analyseren van uitgevoerde COVID-testen. Over 2021 betrof dit een financiële omvang van XX
- 6.
7. *Prestatieverklaringen over COVID Meerkosten (opdrachtnemer GGD-en en Veiligheidsregio's).*
8. In deze casus staan de meerkosten centraal voor de 25 GGD-en en Veiligheidsregio's. Het betreft hier additionele kosten voor het (regionaal) uitvoeren van bron-en contactonderzoeken, testen en vaccineren. Over 2021 betrof dit een financiële omvang van YY

In de bijlagen worden de casussen uiteengezet. Ik geef daarbij een korte schets van de achtergrond, de risico's en de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt. De risico analyse en de restrisico's zijn essentiële onderdelen bij de afspraken tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. De casus besluit met een overzicht van door VWS uitgevoerde werkzaamheden bij de uitvoering en de verantwoording en het oordeel van de ADR hierbij.

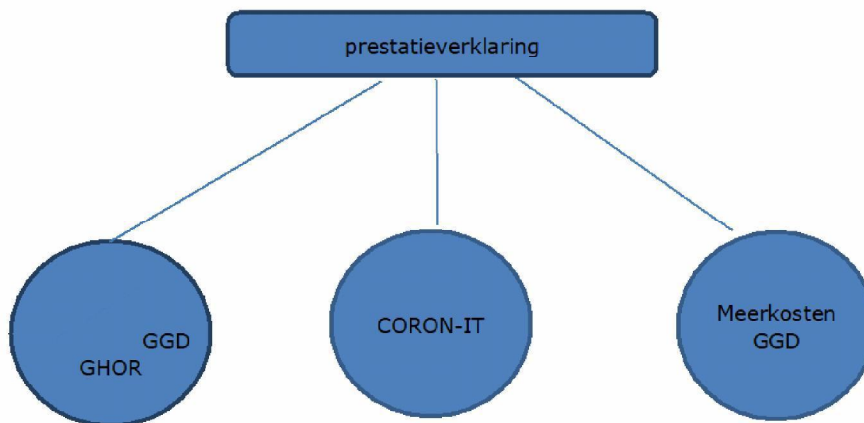
BIJLAGE DRIE CASUSSEN

Toelichting op casussen

Met de uitbraak van de pandemie in maart 2020 werd de bedrijfsvoering van VWS volledig op zijn kop gezet. VWS werd geconfronteerd met volstrekte nieuwe en (zeer) omvangrijke activiteiten en mega contracten met callcenters, contracten voor medicijnen en vaccins en inkoop van apparatuur.

Deze afspraken met opdrachtnemers als GGD-en, GGDGHOR (koepelorganisatie), en laboratoria en de leveranciers van deze opdrachtnemers zijn complex. Denk hierbij aan callcenters, opslagbedrijven en distributeurs. De gevolgen hiervan zijn ook nu (anno 2022) nog voelbaar. Er wordt in die zin ook wel gesproken van ongestructureerde problemen of *wicked problems*. Dit zijn hardnekkige problemen die niet zo maar 1-2-3 zijn op te lossen.

Hierna bespreken we een 3-tal casussen. Ik geef daarbij een korte schets van de achtergrond, de risico's en de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt, de werkzaamheden van VWS en tot slot het oordeel van de ADR hierbij.

CASUS 1 Prestatieverklaringen bij callcenters

Achtergrond

VWS maakt sinds medio 2020 gebruik van de diensten van de GGD GHOR bij het maken van test- en vaccinatie afspraken en het uitvoeren van bron-en contactonderzoek. De GGD GHOR huurt op haar beurt hiervoor capaciteit in bij grote callcenters en factureert de werkelijke kosten bij VWS [zie kader].

Medio 2020, tijdens het hoogtepunt van de pandemie, heeft de koepelorganisatie van GGD's en gemeentelijke hulpdiensten (GGD GHOR) zich opgeworpen om VWS te ondersteunen bij de bestrijding van de crisis. VWS heeft hiertoe met de GGD GHOR een achttal dienstverlening overeenkomsten (DVO's) gesloten. Belangrijke onderdelen zijn de landelijke verantwoordelijkheid op de uitvoering van testafspraken en de uitvoering van de bron- en contactonderzoeken (BCO). In 2021 is daar ook de verantwoordelijkheid voor de vaccinatie afspraken bijgekomen.

In de hoogtijdagen van de crisis betekende dit een permanente dagelijkse bezetting van 7 a 8.000 medewerkers voor telefonische ondersteuning. Om deze aantallen te kunnen realiseren maakte GGDHOR gebruik van de (keten van) diensten van grote callcenters als SOS International, Teleperformance en ANWB. Deze callcenters maken op hun beurt weer gebruik van de diensten (krachten) van een groot aantal uitzendbureaus. Deze partijen factureren vervolgens aan elkaar door waardoor de uiteindelijke factuur die GGDGHOR ontvangt (cumulatief, alle uren) zeer complex van aard is.

De totale uitgaven aan GGD GHOR bedroegen in 2020 ca. 500 miljoen euro, in 2021 was dit opgelopen naar 1,2 miljard euro. De uitgaven aan de callcenters bedroegen hiervan ruim 90%. Dit jaar (2022) zullen de verstrekte voorschotten uit 2021 worden afgerekend.

Probleem

De accountant van GGD GHOR heeft over 2020 een oordeelsonthouding gegeven bij de jaarrekening omdat onzekerheid bestaat over de gefactureerde prestaties van de callcenters. Dit komt dus door de hiervoor beschreven complexiteit. Ook voor de jaarrekening 2021 hebben wij recent signalen ontvangen dat de accountant voor een groot (of wellicht zelfs het volledige deel) een oordeelsonthouding zal gaan afgeven.

VWS financiert GGD GHOR op basis van werkelijke kosten. De **ADR** heeft daarom over 2020 geoordeeld dat de onzekerheid in de jaarrekening van GGD GHOR 1:1 leidt tot een onzekerheid in de jaarrekening van VWS. Dit heeft daarom geleid tot een onzekerheid voor VWS van ca. 500 miljoen euro in de jaarrekening 2021. Over 2021 (=jaarrekening VWS 2022) dreigt nu hetzelfde scenario, maar nu dus zelfs voor een totaal van 1,2 miljard euro (**=100% onzekerheid of prestaties geleverd zijn**).

Let op: de achterliggende idee is dat van iedere **afzonderlijke** factuur de gegevens 100% te verifiëren moeten zijn (volledige zekerheid). Maar waarom zou je dat als departement willen? Je wilt comfort, voldoende zekerheid bij **de totale uitgaven samen, in balans tussen begroting en verantwoording**. Hier komen we straks op terug.

Het probleem hier is tweëerlei:

1. De prestatielevering dient te worden gemeten aan de dienstverleningsovereenkomst tussen VWS en GGD GHOR. In de dienstverlenings overeenkomst is opgenomen welke diensten GGD GHOR dient te leveren (i.c. voldoende bezetting van de telefoonlijnen). Hieraan dient de prestatielevering te worden getoetst en dus **niet** aan de levering tussen GGD GHOR en haar leveranciers.
- 2.
3. Als er al sprake van is dat de levering tussen GGD GHOR en haar leveranciers een rol speelt, dan kan er **geen** sprake zijn van 100% onzekerheid. Uit meerdere onafhankelijke bronnen kan een minimum positie worden vastgesteld van uitgevoerde vaccinaties en dito bezetting van capaciteit voor telefonische afspraken en bron-en contactonderzoeken.

Zie risico analyse hieronder.

Argumenten VWS

VWS kan zich niet vinden in het oordeel dat 100% onzekerheid van de prestaties onzeker zijn. Er zijn tal van interne beheersingsmaatregelen getroffen die onderbouwing leveren voor de geleverde prestaties.

Onderstaand zijn de belangrijkste risico's en de getroffen maatregelen opgenomen:

<i>Risico:</i>	<i>Gemitigeerd door maatregelen:</i>
<i>Onduidelijk is welke afspraken gemaakt zijn over te leveren prestaties door GGDGHOR aan VWS</i>	Dienstverleningsovereenkomst tussen VWS en GGDGHOR. Bevelbrief, opdrachtbrief en Kaderbrief met eisen aan financieel beheer. Begrotingscyclus, maandelijks vooraf bepalen van het voorschot Wekelijks overleg op niveau MT (vastgelegde afspraken), werkvloer en Begroting Maandelijkse rapportage over voortgang Afrekening en controle voorschotten
<i>Onduidelijk is welke afspraken gemaakt zijn over te leveren prestaties aan GGD GHOR (door met name callcenters)</i>	Dienstverleningsovereenkomsten tussen GGD GHOR en hoofdcontractor. Specificatie van: <ul style="list-style-type: none"> - inzet naar junior, medior en senior medewerkers (1^e lijn) - arts/medisch personeel (2^e lijn) - opleidings coördinatoren Gebruik van <i>forecasting</i> om wekelijks besmettingsniveau te bepalen en daarmee in te zetten (bel)capaciteit. Gebruik van CBS data (COVID). Review (in onderzoek/optioneel)

<i>RESTRISICO</i>	Er bestaat een restrisico dat de gefactureerde uren niet 100% juist zijn. Dit is als genoemd inherent aan de gekozen gestaffelde opbouw en ingegeven dat (zeer) veel partijen moesten worden aangesloten, ook kleinere uitzendburo's waardoor er geen 100% zekerheid op een individuele factuur gegeven kan worden. Gezien de interne beheersmaatregelen (forecasting en nacalculatie), geen bijzonderheden uit nader onderzoek kan de geldstroom (de Q) als aanvaardbare schatting minimaal voor 90% verantwoord worden.
-------------------	---

NB. VWS staat op het standpunt dat het ADR-oordeel geen recht doet aan de complexiteit die is ontstaan door de COVID Crisis en de relatie zoals die tussen VWS en GGD GHOR is ontstaan.

1. VWS heeft geen directe invloed op de controles die GGD GHOR uitvoert op de ingekomen facturen van de callcenters. Wij hebben GGD GHOR ondersteund bij de opzet van deze controles, de uiteindelijke uitvoering ligt bij GGD GHOR zelf (en het oordeel hierover bij de accountant).
2. De facturen van de callcenters zijn (zeer) complex en kennen een gestaffelde opbouw van verschillende subcontractors. De vraag is of de accountant hier überhaupt tot een goedkeurende verklaring kan komen, het antwoord is zeer waarschijnlijk nee.
3. Omdat de relatie geen zuiver *commerciële* relatie is [zie kader], zijn de 'reguliere' afspraken in het zakelijk verkeer niet van toepassing. VWS heeft daarom weinig of geen invloed en/of handelingsperspectief om deze situatie te wijzigen.

De relatie tussen VWS – GGDGHOR alsook GGDGHOR - callcenters is exemplarisch voor de context van de COVID-pandemie. GGD GHOR heeft zich opgeworpen om VWS te ondersteunen en heeft de regie voor de organisatie rondom de callcenters op zich genomen. GGDGHOR beschikt enerzijds over het (fysiek/medische) netwerk van GGD's en GHOR's, anderzijds zijn de test- en vaccinatie afspraken een branche vreemde activiteit die van de grond toe moest worden opgebouwd. Dat geldt dus ook voor de interne beheersing rondom de factuurcontroles.

Voor de relatie *tussen VWS en GGDGHOR* geldt een verbondenheid in het samen optrekken bij de bestrijding van de crisis. Zaken die in een commerciële setting spelen (bijv. het verbreken van de relatie bij onvoldoende interne beheersing of terugvorderen van verleende voorschotten) zijn hier niet aan de orde want er is geen redelijk alternatief. Omdat GGD GHOR zelf geen financiële middelen heeft zal VWS ook altijd de totale (werkelijke) kosten moeten financieren. GGD GHOR is in formele zin een externe partij maar naar de *aard* van de activiteiten opgetreden als een verlengstuk van VWS ofwel als zijnde mede-overheid.

Eenzelfde verbondenheid geldt overigens ook voor de *relatie met callcenters* SOS International en Teleperformance. Deze partijen waren de enige die binnen zeer korte tijd zeer veel capaciteit beschikbaar op de been konden krijgen en zijn voor VWS op dat moment 'onmisbare' partners geweest bij de organisatie van test- en BCO afspraken.

CASUS 2 CORON- IT

Achtergrond

PCR testen worden naar de Laboratoria gestuurd. De Laboratoria, die de ontvangen monsters analyseren en de uitslagen vervolgens in het CORON IT systeem invoeren, factureren direct aan VWS. De 'gemiddelde' prijs voor een testuitslag bedroeg in 2021 ca.50-60 euro. Volgens dashboard gegevens zijn er ca. XX testen uitgevoerd, de totale kosten van de Laboratoria voor testverwerking bedroegen in 2021 YY euro.

Probleem

Het probleem is dat het systeem CORON-IT niet is gevalideerd. CORON IT is via een SAAS wijze aan Topicus uitbesteed. Door het ontbreken van de validatie is er geen 'zekerheid' dat de in het systeem opgenomen informatie juist is.

De input voor CORON-IT begint bij de teststraat. In de teststraat wordt via een barcode scanner van iedere burger zowel de ID-gegevens als het nummer van het LAB-buisje gescand onder een uniek nummer. Een koerier haalt vervolgens de buisjes op (LABs zijn geografisch gekoppeld aan teststraten, formaat buisjes moet aansluiten!). In het LAB worden de buisjes bij binnenkomst gescand (controle: aantal teststraat uit = aantal LAB in). De buisjes worden via een plaat in de machine geplaatst, de analyse vindt verder geautomatiseerd plaats. De uitslagen worden in CORON-IT opgenomen. Burgers ontvangen een uitslag telefonisch (indien positief) e/o via DIGI-D terugmelding.

Over 2021 werden ca. 80.000 testen per dag afgenomen (tarief 50,- per test). Het tarief is gaandeweg 2021 redelijk stabiel geweest. Op de maximum waren dat er 114.000, begin 2021 (tijdens lockdown) 21.000 per dag. In contracten is rekening gehouden met een max. van 180.000 testen.

Dienst Testen neemt in de kwartaalrapportages de totalen op als gefactureerd door het laboratorium en als opgenomen in CORON-IT. Deze twee dienen gelijk te zijn. Voor interne doeleinden hanteert Dienst Testen een (maximale) afwijking van 1%. Volgens Dienst Testen wordt hier goed aan voldaan.

De **ADR** heeft daarom over 2020 geoordeeld dat er sprake is van **100% onzekerheid** ten aanzien van de uitgaven voor testverwerking. Ook voor de afrekening van de voorschotten over 2021 dreigt hetzelfde scenario.

Argumenten VWS

VWS kan zich niet in dit oordeel vinden. De argumenten zijn tweëerlei:

1. CORON-IT is een zware' medische applicatie. Omdat er behoefte bestond aan meer informatie is de module HP-zone er bij gebouwd. Hiermee konden artsen en callcenters beter toegang krijgen tot informatie. Na het datalek begin 2021 is HP-zone omgebouwd tot GGD-contact (operationeel vanaf september 2021). In GGD contact zijn de afspraak en de uitslag opgenomen. Hoewel er geen 'technische' validatie beschikbaar is, zijn er voldoende andere waarborgen die de betrouwbaarheid van CORON-IT kunnen waarborgen.
- 2.
3. Er is voldoende informatie uit andere bronnen die een indicatie geven van het aantal afgenomen testen in 2021. Aansluitingen kunnen worden gezocht

bij het aantal terugmeldingen via DIGI-D of via de gemaakte afspraken in GGD-contact (zie hieronder). Via LCCB worden wekelijks/maandelijks rapportages opgesteld over afgenomen testen, vaccinaties etc. Media publiceren deze cijfers (via CBS). Uitgaan van nul testen (en daarmee 100% onzekerheid) is niet opportuun/realistisch.

4.

4.

<i>Risico:</i>	<i>Gemitigeerd door maatregelen:</i>
<i>Het aantal ingevoerde testen op de testlocatie is onjuist</i>	
<i>Het aantal gefactureerde testen is onjuist.</i>	-
<i>RESTRISICO</i>	...

5.

CASUS 3 Meerkosten GGD en Veiligheidsregio

Achtergrond

Medio 2020 werd van alle partijen een stevige bijdrage gevraagd in het bestrijden van de COVID pandemie. VWS heeft met de GGD-en de Veiligheidsregio's een contract gesloten om de regie te voeren op regionale activiteiten als testen en het uitvoeren van bron-en contactonderzoeken. Vanaf 2021 zijn daar ook de vaccinatie campagnes bijgekomen.

In het contract is opgenomen dat de GGD en Veiligheidsregio zich voor deze extra kosten in hun jaarverslag mogen verantwoorden via de zgn. 'Meerkostentabel'. Deze tabel wordt niet in de jaarrekening maar in het jaarverslag opgenomen. De jaarverslagen worden integraal gecontroleerd waarbij dus alle kosten (regulier +meerkosten) aan bod komen.

Probleem

De ADR stelt zich op het standpunt dat de meerkosten niet afdoende zijn gecontroleerd omdat deze niet in de jaarrekening zelf maar in het jaarverslag zijn opgenomen. De verklaring van de accountant -primair gericht op de cijfers in de jaarrekening -zou hier dan niet voldoende op toezien.

In het overleg op 12-10 met een afvaardiging van de accountants van GGD's en de vaktechnisch coördinator van de NBA is deze stelling van de ADR als onjuist beoordeeld. Omdat de meerkosten in alle gevallen materieel zijn, zijn deze in de reguliere controle betrokken. De gehele opzet van de controle van GGD's – die voor de financiering in hoge mate afhankelijk zijn van opdrachtgevers – verloopt via een sterk verband via begroting (=startpunt) tot realisatie. De accountants geven aan dat het niet uitmaakt waar de meerkosten zijn opgenomen, de controle intensiteit verandert daarmee niet. Ook de vraag of dit al dan niet in de controleverklaring tot uiting komt doet niets af aan de diepgang van de controle van de meerkosten. Tijdens de ledenvergadering NBA op 12-12 heeft 5.1.2e (vaktechniek NBA) dit standpunt nogmaals verdedigd. Conclusie: VWS weet zich in haar standpunt gesteund door meerdere accountants.

Wat is de meerkostenregeling

De meerkostenregeling is van toepassing voor de GGD'en en VR om de extra kosten die de ze maken in verband met de bestrijding van covid-19 rechtmatig te kunnen vergoeden. De meerkosten moeten verantwoord worden volgens een opgestelde verantwoordingsinstructie. Deze is tot stand gekomen in nauw overleg met vertegenwoordigers van de sectorcommissie decentrale overheden (SDO) van de NBA en het ministerie van VWS.

VWS verstrekt voorschotten c.q. uitgaven t.b.v. de vergoede meerkosten (af te rekenen voorschotten). Deze worden verantwoordt op basis van de afspraken in de verantwoordingsinstructie. Voor VWS is van belang om zekerheid te hebben dat de verantwoording die het ontvangt op de meerkosten rechtmatig en getrouw is. Op basis hiervan kunnen de voorschotten namelijk rechtmatig afgerekend worden.

De controle door de accountant op de meerkosten wordt uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waar onder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). In artikel 2 van de Bado staat dat de oordeelsvorming van de accountant zich richt op fouten en onzekerheden aangaande de rechtmatigheid en het getrouwe beeld. VWS verkrijgt deze zekerheid doordat de meerkosten onderdeel van de jaarrekening zijn. De omvang van de meerkosten zijn materieel en worden meegenomen in de jaarrekeningcontrole van de accountant. Deze controle biedt zekerheid dat de informatie geen materiele afwijkingen t.o.v. de jaarrekening bevat maar geeft VWS, zonder te beschikken over aanvullende informatie, geen zekerheid dat de onderverdeling die in de tabel staat juist is opgenomen. Vanaf 2022 heeft VWS deze zekerheid omdat de in de verantwoordingsinstructie is opgenomen dat de meerkostentabel opgenomen moet worden in de jaarrekening en daarmee volledig onder de jaarrekeningcontrole van de accountant valt.

Argumenten VWS

Risico inventarisatie

VWS onderkent de volgende risico's en geeft hierbij aan welke maatregel het daarvoor hanteert.

Risico	Zekerheid	Maatregel
Kosten hebben zich niet voorgedaan (fraude risico)	De controle moet zekerheid verschaffen dat de kosten werkelijk zijn gemaakt.	In de verantwoordingsinstructie is hiervoor o.a. het volgende opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> - Het normenkader is van toepassing, tot het normenkader behoort ook het AEF rapport met definities over de meerkosten - In de instructie is met oog hierop ook de definitie van de meerkosten nog eens apart benoemd. - 2020 en 2021: In de controle aspecten voor de accountant staat bij punt 6 <i>'Alleen daadwerkelijke gemaakte (meer)kosten (stelsel baten en lasten) vallen onder de regeling'</i>. - 2022 e.v.: In de controle aspecten voor de accountant staat bij punt 3 <i>'In gegeven door het normenkader en het hanteren van de Bado (punten 1 en 2) controleert de accountant dat de administratie herleidbaar is naar de in meerkostentabel opgenomen onderverdeling, meerkosten echt meerkosten zijn, <u>echt gemaakt zijn</u>, er geen dubbele financiering heeft plaatsgevonden en getrouw zijn weergegeven in zowel de administratie als de jaarrekening.'</i>
Kosten zijn geen meerkosten (verschuivingsrisico)	De controle moet zekerheid verschaffen dat de opgevoerde kosten zijn gemaakt en er een opdracht is verstrekt hier maatregelen tegen te	In de verantwoordingsinstructie staat wat de definitie van de meerkosten is dat dit tot het normenkader voor de accountant behoort. 2022 e.v.: In de controle aspecten voor de accountant staat bij punt 3 <i>'In gegeven door het normenkader en het</i>

	treffen.	<p><i>hanteren van de Bado (punten 1 en 2) controleert de accountant dat de administratie herleidbaar is naar de in meerkostentabel opgenomen onderverdeling, <u>meerkosten echt meerkosten zijn</u>, <u>echt gemaakt zijn</u>, <u>er geen dubbele financiering heeft plaatsgevonden</u> en <u>getrouw zijn weergegeven in zowel de administratie als de jaarrekening.</u></i></p> <p>Kosten zijn onderverdeeld in 5 categorieën. De grootste omvang komt in 2021 toe aan het Bron- en Contactonderzoek en de Vaccinatiekosten. Dit zijn activiteiten die vòòr COVID-crisis niet voorkwamen en daarmee duidelijk te onderscheiden zijn van de reguliere uitgaven.</p>
Kosten dubbel opgevoerd worden (fraude risico)	De controle moet de zekerheid geven dat de kosten niet ook elders in de jaarrekening zijn opgenomen	<p>De totale meerkosten staan in de jaarrekening en vallen in de controle. De accountant moet voor de gehele jaarrekening controleren dat de weergave getrouw is. Daar hoort bij het vaststellen dat kosten niet dubbel opgevoerd worden.</p> <p>2022 e.v.: In de controle aspecten voor de accountant staat bij punt 3 <i>'In gegeven door het normenkader en het hanteren van de Bado (punten 1 en 2) controleert de accountant dat de administratie herleidbaar is naar de in meerkostentabel opgenomen onderverdeling, meerkosten echt meerkosten zijn, echt gemaakt zijn, <u>er geen dubbele financiering heeft plaatsgevonden</u> en <u>getrouw zijn weergegeven in zowel de administratie als de jaarrekening.</u></i></p>
Kosten niet getrouw zijn opgenomen (getrouw beeld risico)	De controle moet zekerheid verschaffen dat de kosten getrouw zijn weergegeven. Getrouw betekent hier juist en volledig.	<p>De totale meerkosten staan in de jaarrekening en vallen in de controle. De accountant moet voor de gehele jaarrekening controleren dat de weergave getrouw is.</p> <p>2020 en 2021: VWS weet niet of en hoe de accountant de getrouwheid van de verdeling van de kosten in de meerkostentabel beoordeeld heeft.</p> <p>2022 e.v.: In de controle aspecten voor de accountant staat bij punt 3 <i>'In gegeven door het normenkader en het hanteren van de Bado (punten 1 en 2) controleert de accountant dat de</i></p>

		<p><i>administratie herleidbaar is naar de in meerkostentabel opgenomen onderverdeling, meerkosten echt meerkosten zijn, echt gemaakt zijn, er geen dubbele financiering heeft plaatsgevonden en <u>getrouw zijn weergegeven in zowel de administratie als de jaarrekening.</u></i></p>
VWS heeft onvoldoende beeld over de door de accountant uitgevoerde werkzaamheden.	De controle van de accountant en de controleverklaring die accountant afgeeft moeten VWS de zekerheid geven dat de verantwoording van de meerkosten getrouw en rechtmatig is.	<p>1. In aanvulling op het van toepassing zijnde normenkader en de van toepassing zijnde standaarden voor de jaarrekeningcontrole kan VWS dossierreviews op de controle van de meerkosten laten uitvoeren.</p> <p>De meerkosten bedragen zijn in alle jaren nog van dermate grote omvang dat ze in elk geval in totaliteit en veelal ook op het niveau van de onderverdeling in de meerkostentabel uitkomen boven de geldende goedkeuringstoleranties. De meerkosten zijn aldus materieel en vallen zeker in de controle.</p>
RESTRISICO	Er resteert onzekerheid of de meerkosten geen reguliere kosten zijn.	<p>De inschatting van VWS is dat er zich een (immaterieel) verschuivingsrisico kan voordoen bij de (kleine) categorie 'Overige meerkosten' en/of een lagere verantwoording bij categorie 'Meeropbrengsten'. Deze categorieën samen vormen ca. 10% van de meerkosten.</p> <p>Het niet ontdekken van een verschuiving kan zich voordoen als dit binnen de materialiteitsgrens van de controle (2%) blijft. Voor VWS weegt dit meer dan voldoende op tegen de toename van administratieve lasten die met een volledige controle gepaard zouden gaan. Een verdere afweging is dat als er al sprake is van verschuiving, dit slecht een verschuiving is tussen tussen Rijks- en decentrale overheid.</p> <p>Gegeven deze achtergrond en rekening houdend met een zekere marge komen we tot een maximaal restrisico van 2-5%.</p>